

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

Mål nr

meddelad i Stockholm den 17 juni 2005

B 333-04

KLAGANDE

Riksåklagaren, Box 5553, 114 85 STOCKHOLM

MOTPART

CN

Offentlig försvarare och ombud: advokaten SR

SAKEN

Smuggling m.m.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten över Skåne och Blekinge, avd. 1, dom den 17 december 2003

i mål B 353-03

DOMSLUT

Högsta domstolen ändrar hovrättens domslut på så sätt att Högsta domstolen

1. bifaller åtalet för smuggling enligt 3 § lagen (2000:1225) om straff för smuggling även såvitt avser införsel av handskar av typen Sap Glove, den 25 januari 2001 av 50 par, den 7 juni 2001 av 150 par och den 16 januari 2002 av 153 par,
2. bifaller åtalet för brott mot 2 § och 4 § första stycket första meningen lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål även såvitt avser saluhållande av produkterna Arrow Skinner, Eagle Claw, Eagle Punchdagger och Heart Attack,
3. bestämmer påföljden till fängelse åtta (8) månader, samt,
4. förpliktar CN att – utöver vad hovrätten har bestämt i punkten 2 i domslutet – med stöd av 16 § första stycket 1 lagen om straff för smuggling såsom förverkat värde av 353 handskar av typen Sap Glove utge etthundra-sjuttiofemtusensjuhundranittiofyra (175.794) kr.

För biträde åt CN i Högsta domstolen tillerkänns SR ersättning av allmänna medel med trettiofyratusestrehundranittiotvå (34.392) kr, varav 18.900 kr för arbete, 9.250 kr för tidsspillan och 6.242 kr för utlägg. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 6.171 kr. Av nämnda kostnad skall CN ersätta staten med sextusenåttahundra-sjuttio (6.870) kr. Återstoden skall stanna på staten.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Riksåklagaren har yrkat att Högsta domstolen skall bifalla åtalet i sin helhet, bedöma smugglingsbrottet som grovt samt under alla förhållanden bestämma

påföljden till ett längre fängelsestraff än det hovrätten dömt ut. Vidare har riksåklagaren yrkat att CN skall enligt 16 § lagen om straff för smuggling såsom förverkat värde förpliktas utge 247.110 kr avseende 353 Sap Gloves à 498 kr (175.794 kr), 54 Arrow Skinner à 279 kr (15.066 kr), 45 Warrior Spirit à 625 kr (28.125 kr) och 45 Big Warrior à 625 kr (28.125 kr).

CN har bestritt riksåklagarens ändringsyrkanden.

DOMSKÄL

I enlighet med hovrättens i dessa delar inte överklagade dom har CN gjort sig skyldig till smuggling av 300 knogjärn, varav 60 under namnet Dragon Claw och 240 under namnet Phantom och till brott mot knivlagen (grovt brott) genom saluhållande av knogjärn av nyss nämnda slag och av kaststjärnan Batman Knife samt försäljning av sju Batman Knife-kaststjärnor och 85 Phantom-knogjärn. Han har även enligt tingsrättens i denna del inte överklagade dom gjort sig skyldig till bokföringsbrott och vapenbrott, ringa brott.

I ansvarsfrågan gäller målet i Högsta domstolen om CN gjort sig skyldig till smuggling genom införsel av även sammanlagt 90 kombinerade knivar och knogjärn, varav 45 under namnet Big Warrior och 45 under namnet Warrior Spirit, sammanlagt 54 slagvapen under namnet Arrow Skinner samt sammanlagt 353 par handskar av typen Sap Glove , och

brott mot knivlagen (grovt brott)

genom saluhållande även av produkterna Big Warrior, Warrior Spirit, Arrow Skinner, Eagle Claw, Eagle Punchdagger och Heart Attack samt Sap Gloves, av vilka CN sålt minst 24 Big Warrior, 28 Warrior Spirit, 40 Arrow Skinner, 42 Eagle Punchdagger och 142 Sap Gloves.

Vid huvudförhandlingen i Högsta domstolen har CN hörts på nytt och en utskrift av vittnet TR vittnesmål i hovrätten lästs upp. I övrigt har riksåklagaren åberopat samma skriftliga bevisning som i hovrätten. Däremot har inte någon av de produkter som prövningen nu avser företetts vid huvudförhandlingen här. Prövningen grundar sig därför på de bilder som förebragts vid huvudförhandlingen och uppgifter som då lämnats om respektive föremål. En kopia av bilder på de aktuella föremålen är fogade till denna dom, se bilaga.

CN har även i Högsta domstolen förevisat andra produkter än dem som prövningen nu avser.

Smuggling

Kräver de nu ifrågasatta produkterna särskilt tillstånd för införsel?

Enligt 1 § förordningen (1990:415) om tillstånd till införsel av vissa farliga föremål får springstiletter, springknivar, knogjärn, kaststjärnor, riv- eller nithandskar och batonger samt karatepinnar, blydagggar, spikklubbor eller liknande inte föras in till landet utan särskilt tillstånd. Som Högsta domstolen uttalat i NJA 1996 s. 696 är det vid bedömningen av om ett föremål enligt denna paragraf kan anses som ”liknande” inte tillräckligt att det, i likhet med de i paragrafen

uppräknade föremålen, lämpar sig för brottslig användning som vapen och vid sådan användning kan åstadkomma allvarliga kroppsskador. Formuleringen i förordningen måste i stället förstås så att den innefattar ett krav på att föremålet till konstruktion och verkningssätt skall vara likvärdigt eller nära besläktat med något av de särskilt angivna föremålen.

Big Warrior och Warrior Spirit är två produkter, ca 39 respektive 41 cm långa inklusive knivblad. De är vid skaften försedda med ett metallparti som sett för sig har ett knogjärnsliknande utseende. Som också hovrätten uttalat torde de båda produkterna med hänsyn till sin storlek dock vara både opraktiska och otympliga att användas som knogjärn. Till såväl konstruktion som verkningssätt får de uppfattas som knivar med fast blad. I denna egenskap faller de inte in under sådana föremål som är tillståndspliktiga enligt förordningen. Någon ändring i hovrättens dom i denna del skall därför inte göras.

Arrow Skinner är ett triangelformat föremål i utskuret stål med ett uttag i mitten som gör det möjligt att hålla i föremålet kring triangelns bas med en hand i n-stucken i uttaget. Triangelns övriga sidor är bågformiga och med slipad egg. Föremålet har sammanlagt tre knivspetsar och två eggar. Eftersom *Arrow Skinner* varken till konstruktion eller verkningssätt kan anses likvärdig eller nära besläktad med något av de föremål som anges i förordningen, har något särskilt införelsetillstånd inte krävts för produkten. Hovrättens dom skall därför inte heller i denna del ändras.

Vad så gäller handskarna av typ *Sap Glove* är ostridigt att dessa har en fyllning med bly. Utredningen visar att fyllningen utgörs av i små blykulor som sytts in

kring knogpartierna. Enligt uppgift som CN lämnat vid marknadsföringen på Internet uppgår blykulornas vikt till 3 hg per handske.

CN har invänt att handskarna utgör arbetshandskar och används bl.a. av byggnadsarbetare som vill skydda sina händer mot slag och av poliser och väktare m.fl. i vissa främmande länder. Invändningen förtjänar enligt Högsta domstolens mening inte avseende.

De saluhållna Sap-handskarna har i CNs verksamhet erbjudits som alternativ till kunder som varit intresserade av att förvärva ett knogjärn. Det är tydligt att handsken med handen knuten bildar en kompakt massa av bly kring knogpartiet och att denna massa har en slagverkan som kan ge allvarliga skador. Med hänsyn till sin konstruktion och verkningssätt får en Sap Glove vara att klassa som ett med knogjärn "liknande" föremål som inte får föras in utan särskilt tillstånd.

Har CN uppsåtligen eller av grov oaktsamhet brutit mot införselförbudet?

Riksåklagaren har lagt CN till last att han uppsåtligen eller av grov oaktsamhet brutit mot införselförbudet genom att i samband med införsel till landet vid tre tillfällen ha lämnat oriktiga uppgifter om Sap-handskarna.

Av ett e-postmeddelande i november 2000 från CN till hans utländske leverantör av Sap-handskar framgår att CN uttryckligen anvisade leverantören att när de då beställda Sap-handskarna skulle skickas till Sverige på dokumenten ange "arbetshandskar" och "inte SAP handskar" och att leverantören svarade med att försäkra CN om att företaget

anger "Arbetshandskar i alla sina dokument" "i stället för SAP handskar" samt att CN inte behövde oroa sig. Utredningen visar också att leveranserna vid införseln angavs avse och av tullmyndigheten registrerades som, vid leveransen den 25 januari 2001 "Gloves" respektive "Handsakar", vid leveransen den 7 juni 2001 "Leather gloves" respektive "Lädervaror" och vid leveransen den 16 januari 2002 bl.a. "Working Gloves" respektive "Skyddshandskar".

CN har genom sin anvisning till leverantören och dennes svar försäkrat sig om att vid varje införseltillfälle uppgifter utelämnades som var av betydelse för tullmyndighetens prövning. CN måste sålunda ha insett att det fanns risk för att handskarna inte fick föras in utan särskilt tillstånd. Det är tydligt att frågan huruvida handskarna var tillståndspliktiga eller ej inte utgjorde ett relevant skäl för honom att avstå från införsel. Han har således uppsåtligen brutit mot införselbudet.

Är gärningarna att bedöma som smugglingsbrott av normalgraden eller som grovt brott?

Som redan inledningsvis sagts är CN skyldig till smuggling av 300 knogjärn, varav 60 under namnet Dragon Claw och 240 under namnet Phantom. Därtill kommer nu smuggling av sammanlagt 353 par handskar av typen Sap Glove.

Vid en samlad bedömning av arten och omfattningen av de insmugglade produkterna finner Högsta domstolen att införseln, trots att den skett i en yrkesmässig bedriven rörelse, inte haft den omfattning som krävs för att smugglingsbrottet skall bedömas som grovt.

Saluhållandet

Enligt 2 § knivlagen är det förbjudet att saluhålla knogjärn, kaststjärnor eller andra sådana föremål som är särskilt ägnade att användas som vapen vid brott mot liv eller hälsa. Förbudet gäller även springstiletter och springknivar.

Förbudet omfattar vad som brukar kallas gatustridsvapen. Som exempel på förbjudna föremål har i förarbetena nämnts, utöver vad som anges i lagtexten, karatepinnar, strypsnaror, rivhandskar, skarpslipade mejslar, blydaggar, s.k. precisionsslangbågar, morgonstjärnor, kedjor som har försetts med handtag, ölburkar som har fyllts med cement och tunga metallbälten, som är konstruerade för att kunna användas som slagvapen förutom som bälten (se prop. 1999/2000:27 s. 86 f. samt hänvisningen där till prop. 1987/88:98 s. 17, se även prop. 1982/83:89 s. 14). Knivar och andra stick- eller skär vapen faller i princip utanför förbudet mot saluhållande (se prop. 1987/88:98 s. 17).

Som Högsta domstolen nyss uttalat är de båda produkterna *Big Warrior och Warrior Spirit* att uppfatta som knivar. De är därför föremål av sådan beskaffenhet att de inte faller in under saluhållandeförbudet i knivlagen. Någon ändring i hovrättens dom i denna del skall därför inte göras.

Arrow Skinner är, som nyss sagts, en produkt som får anses avsedd att skära med. Att knivar och skär- och stickvapen anses i princip falla utanför saluhållandeförbudet sägs i förarbetena lagtekniskt markerat genom kravet på att de förbjudna föremålen skall vara "sådana" som knogjärn, [batonger] och kaststjärnor samt

”särskilt” ägnade att användas som vapen vid brott mot liv eller hälsa (prop. 1987/88:98 s. 17). Av detta uttalande kan dock inte dras den slutsatsen att ett saluhållandeförbud inte kan gälla exempelvis ett föremål med skärfunktion. Den exemplifiering som har gjorts i förarbetena av sådana föremål som den förevarande paragrafen avser att täcka innefattar även föremål utan någon som helst likhet med knogjärn eller kaststjärnor. Att knivar och andra stick- och skärvapen inte uttryckligen angetts i paragrafen kan förklaras av att dessa vapen i allmänhet används för andra ändamål än som vapen vid brott mot liv eller hälsa. I de enskilda fall däremot då en produkt med exempelvis skärfunktion tagits fram och produkten är särskilt ägnad att användas som vapen vid brott av nyss nämnt slag, måste den också anses omfattad av saluhållandeförbudet.

Som uttalats i förarbetena måste avgörande för vad som skall hänföras till den förbjudna kretsen föremål vara om föremålet över huvud taget har något annat naturligt, legitimt användningsområde och om föremålet typiskt sett är avsett för våldsanvändning (prop. 1989/90:129 s. 15). Arrow Skinner får sett mot denna bakgrund utan tvekan anses utgöra en produkt som enligt knivlagen inte får saluhållas.

Eagle Claw och *Eagle Punchdagger* är två produkter tillverkade i stål och med kniv- eller stickfunktioner. Med hänvisning till den tolkning av 2 § knivlagen som nyss gjorts och då produkterna med hänsyn till sin utformning och sitt verkningssätt måste anses särskilt ägnade att användas som vapen vid brott mot liv eller hälsa finner Högsta domstolen att även dessa båda produkter är av det slaget att de inte får saluhållas här i landet.

Heart Attack är en produkt som till sin utformning ligger nära *Eagle Claw* och *Eagle Punchdagger*. Till skillnad mot dessa är den tillverkad i hårdplast. CN har genom sin marknadsföring förmedlat intrycket att, i den händelse köparen vill använda *Heart Attack* som ett vapen, denna först bör vässas med sandpapper. Att CN i Högsta domstolen uppgett att produkten inte kan användas som vapen eftersom plastbladet skulle brytas innan skada uppstod förtjänar med hänsyn härtill inte avseende. *Heart Attack* skall därför bedömas på samma sätt som *Eagle Claw* och *Eagle Punchdagger*.

CN har saluhållit även handskar av typen *Sap Glove*. Handskarna, som har en knogjärnsliknande funktion, saknar ett naturligt, legitimt användningsområde. Eftersom de typiskt sett är avsedda för våldsanvändning av allvarligt slag får de inte heller saluhållas.

Sammantaget är visat att CN i strid mot förbudet i 2 § knivlagen saluhållit produkterna med namnen *Arrow Skinner*, *Eagle Claw*, *Eagle Punchdagger*, *Heart Attack* och *Sap Glove*. Utredningen i målet styrker att CN av dessa produkter utom *Eagle Claw* försålt minst det antal som påstås i åtalet. Det måste ha stått klart för honom att produkterna har varit särskilt ägnade att användas som vapen vid brott mot liv eller hälsa. Att han kan ha svävat i villfarelse om tillåtligheten i saluhållandet kan inte frita honom från ansvar för uppsåtligt brott mot det föreskrivna förbudet. Han skall därför dömas till ansvar för brott mot knivlagen även såvitt gäller dessa produkter. Redan genom det saluhållande som hovrätten funnit CN övertygad om är brottet mot kni v-

lagen att anse som grovt.

Påföljd

Utöver de brott som CN befunnits övertygad om enligt hovrättens dom är han skyldig till smuggling av 353 par Sap Gloves vid de tillfällen som sägs i åtalet och till att i strid mot knivlagen under den i åtalet angivna tiden ha saluhållit produkterna med namnen Arrow Skinner, Eagle Claw, Eagle Punchdagger, Heart Attack och Sap Glove. CNs yrkesmässiga import och försäljning av dessa gatustridsvapen i förening med brottsligheten i övrigt gör att annan påföljd än fängelse inte kan komma i fråga. Fängelsestraffet bör bestämmas till fängelse åtta månader.

Förverkande

CN har vitsordat de belopp som riksåklagaren hänfört sig till vad gäller beräkningen av de värden som yrkas förverkade, men har tillagt att produkterna har återlämnats till honom och att inte samtliga av dem har försålts; dock har han inte några Sap Gloves kvar i lager.

Med utgången av den prövning som Högsta domstolen företagit vad gäller åtalet för smuggling skall yrkandet om förverkande av värdet av 54 Arrow Skinner, 45 Warrior Spirit och 45 Big Warrior ogillas.

I fråga om förverkandevärdet av de införda Sap-handskarna godtar Högsta domstolen riksåklagarens beräkning, dvs. att värdet uppgår till 498 kr per styck eller

sammanlagt $353 \times 498 = 175.794$ kr. Eftersom det inte är uppenbart oskäligt att förverka värdet av handskarna, skall yrkandet i den delen bifallas.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit: justitieråden Svensson, Pripp (referent), Lundius (skiljaktig), Calissendorff (skiljaktig) och Inger Nyström
Föredragande revisionssekreterare: Backelin

HÖGSTA DOMSTOLEN

Bilaga till
PROTOKOLL
2005-05-25

Mål nr B 333-04

Justitieråden Marianne Lundius och Kerstin Calissendorff är skiljaktiga beträffande frågan om *Heart Attack* är en produkt som enligt knivlagen inte får saluhållas och anför följande:

Eftersom någon syn av Heart Attack inte har kunnat ske i Högsta domstolen saknas möjlighet att ta ställning till om föremålet, trots att den är tillverkad i plast, är ägnad att användas som vapen vid brott mot liv eller hälsa. Åtalet är därför i denna del inte styrkt.